

4. Polityka okupacyjna Niemiec – notatka skrókowa

1. Polityka rasowa III Rzeszy.

a) zgodnie z ideologią nazistowską:

- Niemcy byli przedstawicielami **rasy aryjskiej** i mieli rządzić światem.
- Ludy Europy Południowo – Wschodniej były „**podludźmi**”. Zaliczano do nich Słowian, Romów, Żydów, a także ludzi chorych umysłowo, niesprawnych fizycznie, świadków Jehowy, bezdomnych, bez względu na narodowość.

b) **Generalny Plan Wschodni** (GPW) – plan osiedlenia Niemców na obszarach byłej Rzeczypospolitej oraz w europejskiej części ZSRR. **Plan ten zakładał:**

- wysiedlenie Słowian za Ural;
- całkowitej zagładzie mieli zostać poddani Żydzi i Romowie.

c) **Polityka okupacyjna III Rzeszy była wynikiem tych poglądów:**

- eliminacja elit intelektualnych podbitych krajów,
- masowe wywózki ludności cywilnej do przymusowej pracy w Niemczech,
- mordowanie ludności cywilnej, która sprzeciwiała się okupantowi,
- tworzenie obozów koncentracyjnych do których zsyłano ludność podbitych krajów,
- łagodniej traktowano ludność Europy Zachodniej, która wywodziła się z plemion germańskich; zupełnie nie liczone się z ludnością Europy Wschodniej,

d) **obozy koncentracyjne**

- pierwsze utworzono w Niemczech już w 1933 r. Były to m.in.: Mauthausen, Sachsenhausen, Dachau, Ravensbrück. Powstało ok. 9 tys. obozów. Wysłano do nich 18 mln ludzi.
- do obozów wysyłano:
 - ✓ inteligencję i przedstawicieli elit,
 - ✓ członków ruchu oporu,
 - ✓ ludzi przypadkowo złapanych w tzw. „łapankach”,
 - ✓ jeńców wojennych (nie wszystkich, np. Rosjan),
 - ✓ Żydów i Romów,
 - ✓ członków wszystkich grup społecznych, które miały ulec eksterminacji.
- **obozy koncentracyjne można podzielić na:**
 - ✓ **zwykle obozy koncentracyjne** – ludzi wykorzystywano do niewolniczej pracy, doprowadzano do całkowitego wycieńczenia a następnie eliminowano,
 - ✓ **obozy zagłady** – przeznaczone do natychmiastowej eksterminacji

2. Polityka niemiecka wobec Żydów – celem całkowita eksterminacja narodu

a) prześladowania Żydów w krajach okupowanych:

- naznaczenie Żydów – nakaz noszenia opasek z gwiazdą Dawida,
- umieszczanie Żydów w **gettach** (od 1940 r.) – wydzielone części miast, w których Żydów głodzono i mordowano.
- po agresji na ZSRR w czerwcu 1941 r. przystąpiono do planowej zagłady ludności żydowskiej.

b) „**ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej**” – plan całkowitej eksterminacji narodu żydowskiego opracowany na **konferencji w Wannsee w styczniu 1942 r.** Przeprowadzić tą operację miał **Adolf Eichmann i jednostki SS.**

3. Holocaust

a) „**Holocaust**” – zagłada ponad 6 milionów Żydów podczas II wojny światowej = **ludobójstwo Żydów** = „**Szoah**” (hebr. całkowita zagłada)

b) eksterminacja Żydów przed konferencją w Wannsee

- W 1941 r. na terenie ZSRR oddziały **Einsatzgruppen** wymordowały pół miliona Żydów, a także Romów czy rosyjczyków wojennych; często przy pomocy Białorusinów, Ukraińców czy Litwinów.
- **miejsca kaźni: Biały Jar koło Kijowa** – ponad 100 tys. ludzi, **Ponary koło Wilna** – ponad 80 tys.

c) eksterminacja Żydów po konferencji w Wannsee

- **utworzenie obozów zagłady** (obozów śmierci), w których dokonywano masowych morderstw, za pomocą przemysłowych metod. Zagazowywano Żydów używając Cyklonu B, a następnie palono zwłoki w krematoriach.
- **do obozów zagłady zaliczamy: Kulmhof** (Chełmno nad Nerem), **Bełżec, Treblinka, Sobibór,**
- **obozy koncentracyjne**, które później przekształcono na obozy zagłady to: **Auschwitz- Birkenau** (Oświęcim – Brzezinka), **Majdanek,**
- **obozy pracy**, w których dokonywano eksterminacji poprzez nadludzki wysiłek podczas pracy – **Gross – Rosen** (Rogoźnica) - na Dolnym Śląsku.

d) uwarunkowania powstania obozów śmierci na ziemiach polskich:

- ✓ Niemcy byli przekonani, że Polscy nie będą pomagać Żydom,
- ✓ centralne położenie Polski umożliwiało transporty z całej Europy,
- ✓ dobrze rozwinięta sieć kolejowa ułatwiała transport ofiar ,

4. Postawy wobec Holocaustu.

a) w gettach działał **żydowski ruch oporu** współpracujący z AK;

- Żydowski Związek Wojskowy,
- Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB)

b) **powstania w gettach** – wybuchały gdy likwidowano getta; największe było **powstanie w getcie warszawskim kwiecień – maj 1943 r.** Większość powstańców zginęła

c) na ziemiach polskich za pomoc Żydom groziła kara śmierci (tylko w Polsce). Mimo to **Polacy pomagali Żydom:**

- przy AK powstała **Rada Pomocy Żydom „Żegota”,**
- PPP informowało aliantów o sytuacji Żydów w Polsce przez kuriera **Jana Karskiego;**
- **rotmistrz Witold Pilecki**, żołnierz AK, dał się zamknąć w obozie Auschwitz w 1940 r. gdzie zorganizował siatkę konspiracyjną i organizację Związek Walki Wojskowej, a następnie przysyłał informacje o sytuacji w obozie;
- **Irena Sendlerowa** - działaczka Rady Pomocy Żydom; przemycała żydowskie dzieci z getta, uratowała ok. 2500 dzieci;
- **Józef i Wiktor Ulmów** ze wsi Markowa w Rzeszowskiem; ukrywali 8 Żydów za co cała rodzina (wraz z 6 dziećmi) została rozstrzelana;
- II wojnę światową przeżyło 350 tys. z 3 milionów polskich Żydów

d) w Polsce nie było pogromów ludności żydowskiej; wyjątek stanowi **masowy mord Żydów przez Polaków w Jedwabnem w 1941 r.**

e) **szmalcownicy** – ludzie, którzy za pieniądze wydawali Żydów Niemcom; niechlubna karta w historii Polski.

f) Po wojnie za pomoc Żydom Izrael nadawał tytuł „Sprawiedliwy wśród narodów świata”. Polacy są najliczniej reprezentowanym narodem, spośród osób, które otrzymały ten tytuł.

5. Ruch oporu w krajach okupowanych.

a) najwcześniej został utworzony **ruch oporu w Polsce** – **Służba Zwycięstwu Polski (SZP)** została powołana już we wrześniu 1939 r. W listopadzie 1939 r. powołano **Związek Walki Zbrojnej (ZWZ)**, który w 1942 r. przekształcił się w **Armję Krajową (AK)**.

b) ruch oporu **we Francji – Résistance** – powstał w 1940 r. Podporządkował się Komitetowi Wolnych Francuzów w Londynie, na czele którego stał **Charles de Gaulle**.

c) **partyzantka w Jugosławii** - najliczniejsza organizacja podziemna w Europie

- **partyzantkę komunistyczną założył Josip Broz – Tito.**
- **czetnicy** – członkowie serbskich oddziałów partyzanckich, wierni królowi Piotrowi II. Na ich czele stał **Dražo Mihajłowic.**

d) ruch oporu powstał również w Holandii, Grecji, Norwegii, we Włoszech, w ZSRR.

6. Kolaboracja – współpraca z okupantem.

a) rządy kolaboracyjne w Europie Zachodniej:

- lokalne rządy kontrolowane przez faszystów, które współpracowały z okupantami; powstały w: Danii, Norwegii, Holandii, Francji; w Norwegii i Francji ściśle współpracowały z Niemcami;
- rząd Danii odmówił wydania swoich obywateli pochodzenia żydowskiego.

b) w krajach Europy Środkowo - Wschodniej Niemcy w zamian za obietnicę przyszłej niezależności zyskiwali współpracę narodów, które walczyły o samodzielność: Białorusinów, Litwinów, Ukraińców, Łotyszy, Estończyków, Słowaków czy Chorwatów.

c) w krajach gdzie działał silny ruch oporu wszelka współpraca z Niemcami była zakazana i piętnowana;